

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση (16. Mahāniddesa-
aṭṭhakathā)

11. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για τους καυγάδες και
τις διαφωνίες (11. Kalahavivādasuttaniddesavajjanā)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση

11. Kalahavivādasuttaniddesavaṇṇanā

97. Ekādasame kalahavivādasuttaniddese kutopahūtā kalahā vivādāti kalaho ca tassa pubbabhāgo vivādo cāti ime kuto jātā. Paridevasokā sahamaccharā cāti paridevasokā ca sahamaccharā ca kuto pahūtā. Mānātimānā sahapesuṇā cāti mānā ca atimānā ca pesuṇā ca kuto pahūtā. Teti te sabbepi aṭṭha kilesadhammā. Tadiṅgha byūhīti taṃ mayā pucchitamatthaṃ brūhi, yācāmi taṃ ahanti. Yācanattho hi iṅghāti nipāto.

Ekena ākārenāti ekena kāraṇena. Aparena ākārenāti aparena kāraṇena. Āgārikā daṇḍapasutāti gahapatino vihesamānā. Pabbajitā āpattiṃ āpajjantāti anagārikā sattu āpattikkhandhesu aññataraṃ āpajjamānā.

Kutopahūtāti kutobhūtā. Kutojātāti kuto paṭiladdhabhāvā. Kutosañjātāti upasaggena padaṃ vaḍḍhitāṃ. Kutonibbattāti kuto nibbattalakkhaṇaṃ pattā. Upasaggena padaṃ vaḍḍhetvā “kutoabhinibbattā”ti vuttaṃ. Kutopātubhūtāti kutopākaṭṭibhūtā. Kiṃ nidānātiādīsu attano phalaṃ nidetīti nidānaṃ. Etasmā phalaṃ samudetīti samudayo. Etasmā phalaṃ jāyatīti jāti. Etasmā phalaṃ pabhavatīti pabhavo. Mūlaṃ pucchatīti kalahassa kāraṇaṃ pucchati. Kāraṇañhi patiṭṭhaṭṭhena mūlaṃ. Attano phalanipphādanatthaṃ hinoti pavattatīti hetu. “Handa naṃ gaṇhathā”ti dassentaṃ viya attano phalaṃ nidetīti nidānaṃ. Etasmā phalaṃ sambhavatīti sambhavo. Pabhavati phalaṃ etasmāti pabhavo. Samuṭṭhāti ettha phalaṃ, etena vā samuṭṭhātīti samuṭṭhānaṃ. Attano phalaṃ āharatīti āhāro. Apaṭikkhipitabbaṭṭhena attano phalaṃ ārametīti ārammaṇaṃ. Etaṃ paṭicca apaṭikkhipitvā phalaṃ eti pavattatīti paccayo. Etasmā phalaṃ samudetīti samudayoti evametesāṃ padānaṃ vacanattho veditabbo. Taṃ sandhāya “kalahassa ca vivādassa ca mūlaṃ pucchatī”tiādinā nayena desanā vuttā.

98. Piyappahūtāti piyavatthuto jātā. Maccherayuttā kalahā vivādāti iminā kalahavivādādīnaṃ na kevalaṃ piyavatthumeva, macchariyampi paccayaṃ dasseti. Kalahavivādasīsenā cettha sabbepi te dhammā vuttāti veditabbā. Yathā ca etesaṃ macchariyaṃ, tathā pesuṇānañca vivādaṃ. Tenāha “vivādajātesu ca pesuṇānī”ti. Imissā gāthāya niddeso uttānatthoyeva.

99. Piyā su lokasmiṃ kutonidānā, ye cāpi lobhā vicaranti loketi “piyappahūtā kalahā”ti ye ettha vuttā, te piyā lokasmiṃ kutonidānā, na kevalaṃ piyā, ye cāpi khattiyādayo loka vicaranti lobhahetu lobhenābhibhūtā vicaranti, tesāṃ so lobho ca kutonidānoti dve atthe ekāya pucchāya pucchati. Kutonidānāti cettha kiṃnidānā kiṃhetukāti paccattavacanassa toādeso veditabbo, samāse cassa lopābhāvo. Atha vā nidānāti jātā, uppannāti attho. Tasmā kuto jātā kuto uppannāti vuttaṃ hoti. Āsā ca niṭṭhā cāti āsā ca tassā āsāya samiddhi ca. Ye samparāyāya narassa hontīti ye narassa samparāyāya honti, parāyanā hontīti vuttaṃ hoti. Ekā evāyampi pucchā.

Dīpā hontīti patiṭṭhā bhavanti. Saraṇā hontīti dukkhanāsanā honti. Niṭṭhāparāyanā

hontīti samiddhiparāyanā honti.

100. Chandānidānānīti kāmaccchandādichandanidānāni. Ye cāpi lobhā vicarantīti ye cāpi khattiyādayo lobhā vicaranti, tesam lobhopi chandanidānoti dvepi atthe ekato vissajjeti. Itonidānāti chandanidānā evāti vuttaṃ hoti. “Itonidānā”ti hi chandaṃ sandhāyāha. Chandanidānā hi lobhādayo. “Itonidānā”ti saddasiddhi cettha “kutonidānā”ti ettha vuttanayena veditabbā. Āsāya samiddhi vuccati niṭṭhāti ajjhāsayanibbattiṭṭhābho kathīyati.

101. Vinicchayāti taṇhādīṭṭhivinicchayā. Ye cāpi dhammā samaṇena vuttāti ye ca aññepi kodhādīhi sampayuttā, tathārūpā vā akusalā dhammā buddhasamaṇena vuttā, te kutopahūtāti.

Aññajātikāti aññasabhāvā. Aññavihitakāti aññenākārena ṭhitā. Samitapāpenāti nibbāpitapāpena. Bāhitapāpadhammenāti pahīnalāmakadhammena. Bhinnakilesamūlenāti kilesamūlāni bhinditvā ṭhiteṇa. Sabbākusalamūlabandhanā pamuttenāti dvādasaakusalabandhanaṃ mocetvā ṭhiteṇa. Vuttāti kathitā. Pavuttāti pakārena kathitā.

102. Tamūpanissāya pahoti chandoti taṃ sukhadukkhavedanaṃ tadubhayavatthusaṅkhātāṃ sātāsātāṃ upanissāya saṃyogaviyogapatthanāvasena chando pahoti. Ettāvatā “chando nu lokasmiṃ kutonidāno”ti ayaṃ pañho vissajjito hoti. Rūpesu disvā vibhavaṃ bhavañcāti rūpesu vayañca uppādañca disvā. Vinicchayaṃ kubbaṭi jantu loketi apāyādiṭṭhe loka ayaṃ jantu bhogādhigamatthaṃ taṇhāvinicchayaṃ “attā me uppanno”tiādinā nayena diṭṭhivinicchayañca kurute. Ettāvatā “vinicchayā cāpi kutopabhūtā”ti ayaṃ pañho vissajjito hoti.

Sātāsātāṃ nissāyāti madhurañca amadhurañca upanissayaṃ katvā. Itṭhāniṭṭhanti itṭhārammaṇaṃ anitṭhārammaṇaṃ.

Surāmerayamajjappamādaṭṭhānānuyoganti ettha surāti piṭṭhasurā pūvasurā odanasurā kiṇṇapakkhittā sambhārasaṃyuttāti pañca surā. Merayanti pupphāsavo phalāsavo madhvāsavo guḷāsavo sambhārasaṃyuttoti pañca āsavā. Taṃ sabbampi madakaraṇavasena majjaṃ. Pamādaṭṭhānanti pamādakāraṇaṃ, yāya cetanāya taṃ majjaṃ pivati, tassetam adhivacanaṃ. Anuyoganti taṃ surāmerayamajjappamādaṭṭhānānuyogaṃ anuāyogaṃ punappunaṃ karaṇaṃ. Yasmā ca pana taṃ anuyuttassa me uppannā ceva bhogā parihāyanti, anuppannā ca nuppajjanti, tasmā “me bhogā parikkhayaṃ khīṇabhāvaṃ gacchanti”ti jānāti. Evaṃ sabbattha. Vikālavisikhācariyānuyoganti avelāya visikhāsu cariyānuyuttaṃ. Samajjābhicaraṇanti naccādidassanavasena samajjābhigamaṃ. Ālasyānuyoganti kāyālasīyatāya yuttappayuttataṃ. Apāyamukhāni na sevātīti bhogānaṃ vināsadvārāni na sevati.

Kasiyā vāti kasikammena vā. Vaṇijjāya vāti dhammikavaṇijjakammena vā. Gorakkhena vāti gopālakammena vā. Issatthena vāti dhanusippena vā. Rājaporisena vāti rājasevakakammena vā. Sippaññatarena vāti kumbhakārādisippānaṃ aññatarena vā. Paṭipajjatīti payogaṃ karoti. Cakkhusmiṃ uppanne jānātīti sasambhāracakkhusmiṃ uppanne jānāti. “Attā me uppanno”ti diṭṭhiṃ gaṇhāti. Cakkhusmiṃ antarahiteti tasmīṃ vinaṭṭhe. Attā me antarahitoti “mama attā vinaṭṭho”ti diṭṭhiṃ gaṇhāti. Vigato me attāti vītikkanto mama attā. Sotasmintiādīsupi eseṇa nayo.

103. Etepi dhammā dvayameva santeti ete kodhādayo dhammā sātāsātadvaye sante eva honti uppajjanti. Ettāvatā tatiyapañhōpi vissajjito hoti. Idāni yo evaṃ vissajjitesu etesu pañhesu kathaṃkathī bhavēyya, tassa kathaṃkathāpahānūpāyaṃ dassento āha “kathaṃkathī ñāṇapathāya sikkhe”ti, ñāṇadassanañāṇādighamanatthaṃ tisso sikkhā sikkheyyāti vuttaṃ hoti. Kiṃkāraṇā? Ñatvā pavuttā samaṇena dhammā. Buddhasamaṇena hi ñatvā dhammā vuttā, natthi tassa dhammesu aññāṇaṃ, attano pana ñāṇānubhāvena te ajānanto na jāneyya, na desanādosena. Tasmā kathaṃkathī ñāṇapathāya sikkhe, ñatvā pavuttā samaṇena dhammāti.

Pakkhepabandhanena vā baddhoti nāgarikabandhena baddho. Parikkhepabandhanena vāti vatiparikkhepabandhanena vā. Gāma-bandhanenātiādīsu tasmā tasmā tñānato nikkhamituṃ alabhanto gāma-bandhanādīhi baddho nāma hoti. Tassa bandhanassa mokkhatthāyāti etassa vuttappakāraṇassa bandhanassa mocanatthaṃ.

Ñāṇampi ñāṇapathoti pure uppannaṃ ñāṇaṃ aparāparuppannassa ñāṇampi ñāṇassa sañcaraṇamaggoti ñāṇampi ñāṇapatho. Ñāṇassa ārammaṇampi ñāṇapathoti ñāṇassa paccayopi taṃ ālambitvā uppajjanato ñāṇapatho. Ñāṇasahabhūnopi dhammā ñāṇapathoti ñāṇena sahuppannā avasesā cittacetasikā dhammāpi ñāṇapatho. Idāni upamāya sādheṇto “yathā ariyamaggo ariyapatho”tiādīmāha.

Kathaṃkathī puggaloti vicikicchāvanto puggalo. Sakaṅkhoti sadveḷhako. Savilekhoti cittarājivanto. Sadveḷhakoti kaṅkhāvanto. Savicikicchoti sandehavanto. Ñāṇādighamāyāti ñāṇapaṭilābhatthāya. Ñāṇaphusaṇāyāti ñāṇapaṭivijjhanatthāya. Atha vā ñāṇavindanatthāya. Ñāṇasacchikiriyaṇāyāti ñāṇassa paccakkhakaṇatthāya. Sanidānāhanti ahaṃ sanidānaṃ sapaccayaṃ katvā dhammadesanaṃ karomi. Sappāṭihāriyanti niyyānikaṃ katvā. No appāṭihāriyanti aniyyānikaṃ akatvā dhammadesanaṃ karomi.

104. Sātaṃ asātañca kutonidānāti ettha sātāsātanti sukhadukkhavedanā eva adhippetā. Na bhavanti heteti na bhavanti ete. Vibhavaṃ bhavañcāpi yametamatthaṃ, etaṃ me pabrūhi yatonidānanti sātāsātānaṃ vibhavaṃ bhavañca etaṃ me pabrūhi yatonidānanti. Ettha ca sātāsātānaṃ vibhavabhavavattukā vibhavabhavadiṭṭhiyo eva vibhavabhavāti atthato veditabbā. Tathā hi imassa pañhassa vissajjanapakke “bhavadiṭṭhipi phassanidānā, vibhavadiṭṭhipi phassanidānā”ti upari niddese vakkhati. Imāya gāthāya niddese vattabbaṃ natthi.

105. Itonidānanti phassanidānaṃ. Imāyapi vattabbaṃ natthi.

106. Kismiṃ vibhūte na phusanti phassāti kismiṃ vītivate cakkhusamphassādayo pañca phassā na phusanti. Imāyapi vattabbaṃ natthi.

107. Nāmañca rūpañca paṭiccati sampayuttakanāmañca vatthārammaṇarūpañca paṭicca. Rūpe vibhūte na phusanti phassāti rūpe vītivate pañca phassā na phusanti.

Tiṇṇaṃ saṅgati phassoti cakkhurūpaviññāṇaṃ tiṇṇannaṃ saṅgatiyā phasso jāyati. Cakkhu ca rūpā ca rūpasminti pasādacakkhuñca rūpārammaṇāni ca rūpabhāge rūpakotṭhāse katvā. Cakkhusamphassaṃ tñapetvāti tiṇṇaṃ saṅgatiyā

uppannaphassaṃ muñcitvā. Sampayuttakā dhammā nāmasminti avasesā vedanādayo phassena sahaṇṇatā dhammā nāma bhāge. Sotañca paṭiccatiādīsopi eseva nayo.

Catūhākārehi rūpaṃ vibhūtaṃ hotīti catūhi kāraṇehi rūpaṃ vītivattaṃ hoti. Ñātavibhūtenāti pākaṭaṃ katvā vītivattena. Tīraṇavibhūtenāti aniccāditō tīrayitvā vītivattena. Pahānavibhūtenāti chandarāgapahānato vītivattena. Samatikkamavibhūtenāti catunnaṃ arūpasamāpattīnaṃ paṭilābhavasena vītivattena.

108. Kathaṃ sametassāti kathaṃ paṭipannassa. Vibhoti rūpanti rūpaṃ vibhavati, na bhaveyya vā. Sukhaṃ dukhañcāti itthāni ttharūpameva pucchati.

Jāneyyāmāti jānissāma. Ājāneyyāmāti visesena jānissāma. Vijāneyyāmāti anekavidhena jānissāma. Paṭivijāneyyāmāti sammā jānissāma. Paṭivijjheyyāmāti cittaena bujjhissāma.

109. Na saññasaññīti yathā sametassa vibhoti rūpaṃ, so pakatisaññāya saññīpi na hoti. Na visaññasaññīti visaññāyapi virūpāya saññāya visaññī na hoti ummattako vā khittacitto vā. Nopi asaññīti saññāvirahitopi na hoti nirodhasamāpanno vā asaññasatto vā. Na vibhūtasaññīti “sabbaso rūpasaññāna”ntiādinā nayena samatikkantasaññīpi na hoti arūpajjhānalābhī. Evaṃ sametassa vibhoti rūpanti etasmiṃ saññasaññītiātibhāve aṭṭhatvā yadetam vuttaṃ “so evaṃ samāhite citte...pe... ākāsañcāyatanasamāpattipaṭilābhatthāya cittaṃ abhinīharatī”ti, evaṃ sametassa arūpamaggasamaṅgino vibhoti rūpaṃ. Saññānidānā hi papañcasāṅkhātī evaṃ paṭipannassāpi ca yā saññā, taṃnidānā taṇhādi tthipapañcāssa appahīnāva hontīti dasseti.

Asaññino vuccanti nirodhasamāpannāti saññāvedanā nirodhetvā nirodhasamāpannā saññābhāvena asaññinoti kathīyanti. Asaññasattāti sabbena sabbaṃ saññābhāvena asaññabhāve nibbattā.

So evaṃ samāhite citteti tattha soti so bhikkhu. Evanti catutthajjhānakkamanidassanametam, iminā kamena catutthajjhānaṃ paṭilābhitvāti vuttaṃ hoti. Samāhiteti iminā catutthajjhānasamādhinā samāhite. Parisuddhetiādīsopi pana upekkhāsatipārisuddhibhāvena parisuddhe. Parisuddhattāyeva pariyodāte, pabhassareti vuttaṃ hoti. Sukhādīnaṃ paccayānaṃ ghātena vihatarāgādiāṅgaṇattā aṅgaṇe. Aṅgaṇattā eva ca vigaṭūpakkilese. Aṅgaṇena hi cittaṃ upakkilissati. Subhāvitattā mudubhūte, vasībhāvappatteti vuttaṃ hoti. Vase vattamānañhi cittaṃ mudūti vuccati. Muduttāyeva ca kammaniye, kammakkhame kammayoggeti vuttaṃ hoti. Mudu hi cittaṃ kammaniyam hoti suddhantamiva suvaṇṇam. Tadubhayampi ca subhāvitattāyeva. Yathāha “nāhaṃ, bhikkhave, aññaṃ ekadhammampi samanupassāmi, yaṃ evaṃ bhāvitam kammaniyam hoti yathayidaṃ, bhikkhave, citta”nti.

Etesu hi parisuddhabhāvādīsopi tthitattā tthite. Tthitattāyeva āneñjappatte acale niriñjaneti vuttaṃ hoti. Mudukammaññābhāvena vā attano vase tthitattā tthite. Saddhādīhi pariggahitattā āneñjappatte. Saddhāpariggahitañhi cittaṃ assaddhiyena na iñjati, vīriyapariggahitaṃ kosajjena na iñjati, satipariggahitaṃ pamādena na iñjati, samādhipariggahitaṃ uddhaccena na iñjati, paññāpariggahitaṃ avijjāya na iñjati,

obhāsagataṃ kilesandhakārena na iñjati. Imehi chahi dhammehi pariggahituṃ āneñjappattaṃ hoti. Evaṃ aṭṭhaṅgasamannāgataṃ cittaṃ abhinīhārakkhamaṃ hoti ākāsānañcāyatanasamāpattiṇīlābhatthāya.

Aparo nayo - catutthajjhānasamādhinā samāhite. Nīvaraṇadūrībhāvena parisuddhe. Vitakkādisamatikkamena pariyodāte. Jhānapaṭilābhapaccanikānaṃ pāpakānaṃ icchāvacarānañca abhāvena anaṅgaṇe. Icchāvacarānanti icchāya avacarānaṃ, icchāvasena otiṇṇānaṃ pavattānaṃ nānappakārānaṃ kopaappaccayānanti attho. Abhiññānaṃ cittaṃ pakkilesānaṃ vigamena vigatūpakkilese. Ubhayampi cetānaṃ aṅgaṇasuttavattasuttānusāreneva veditabbaṃ. Vasippattiyā mudubhūte. Iddhipādabhāvūpagamanena kammaniye. Bhāvanāpāripūriyā paṇītabhāvūpagamena ṭhite āneñjappatte, yathā āneñjabhāvaṃ āneñjappattaṃ hoti, evaṃ ṭhiteti attho. Evampi aṭṭhaṅgasamannāgamena cittaṃ abhinīhārakkhamaṃ hoti ākāsānañcāyatanasamāpattiṇīlābhatthāya pādakaṃ padaṭṭhānabhūtaṃ.

Āruppamaggasamaṅgīti arūpasamāpattiyā gamanamaggena aparihīno. Papañcāyeva papañcasaṅkhāti taṇhādipapañcāyeva papañcasaṅkhā.

110. Ettāvataggaṃ nu vadanti heke, yakkhassa suddhiṃ idha paṇḍitāse. Udāhu aññampi vadanti ettoti ettāvatā nu idha paṇḍitā samaṇabrāhmaṇā aggaṃ suddhiṃ sattassa vadanti, udāhu aññampi etto arūpasamāpattito adhikañca vadantīti pucchati.

Etto arūpasamāpattitoti etasmā arūpasamāpattito.

111. Ettāvataggampi vadanti heketi eke sassatavādā samaṇabrāhmaṇā paṇḍitamānino ettāvatāpi aggaṃ suddhiṃ vadanti. Tesāṃ paneke samayaṃ vadantīti tesaññeva eke ucchedavādā samayaṃ ucchedaṃ vadanti. Anupādisese kusalāvadānāti anupādisese kusalavādā samānā.

Bhavatajjitāti bhavato bhītā. Vibhavaṃ abhinandantīti ucchedaṃ paṭicca tussanti. Te sattassa samanti te ucchedavādinā puggalassa samaṃ anuppattiṃ vadanti. Upasamanti atīva samaṃ. Vūpasamanti santaṃ. Nirodhanti anuppādaṃ. Paṭipassaddhanti apunuppattiṃ.

112. Ete ca ñatvā upanissitāti ete ca diṭṭhigatike sassatucchedadiṭṭhiyo nissitāti ñatvā. Ñatvā munī nissaye so vīmaṃsīti nissaye ca ñatvā so vīmaṃsī paṇḍito buddhamuni. Ñatvā vimuttoti dukkhāniccādito dhamme ñatvā vimutto. Bhavābhavāya na sametīti punappunaṃ upapattiyā na samāgacchati. Aparāmasanti aparāmasanto. Parāmāsaṃ nāpajjantoti attho.

Saddhammappajjotikāya mahāniddeṣaṭṭhakathāya

Kalahavivādasuttaniddesavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΡΟΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση. 11. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για τους καυγάδες και τις διαφωνίες έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org